

Uchwała Nr IV/34/2019
Rady Powiatu w Kolbuszowej
z dnia 31 stycznia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019 – 2022.

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2, art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 995 z późn. zm.), art. 1 ust. 1, art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r., o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1878), w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 08 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2017 r., poz. 458 z późn. zm.)

Rada Powiatu w Kolbuszowej
uchwala, co następuje

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019 – 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Kolbuszowej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Mieczysław Burek

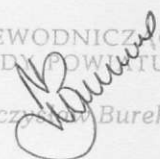
**Głosowanie radnych na IV Sesji VI Kadencji Rady Powiatu w Kolbuszowej
w dniu 31 stycznia 2019r. w sprawie podjęcia uchwały Nr IV/34/2019
w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia
Psychicznego na lata 2019 – 2022**

Lp.	Imię i nazwisko	za	przeciw	wstrzymujący się
1.	Burek Mieczysław	✓		
2.	Cebula Wojciech	niedbecny		
3.	Hopek Marian	niedbecny		
4.	Kardyś Józef	✓		
5.	Kopec Stanisław	niedbecny		
6.	Kuna Marek	✓		
7.	Magda Jerzy	✓		
8.	Maziarz Mieczysław	niedbecny		
9.	Ofiara Zbigniew	✓		
10.	Petejko Roman	✓		
11.	Posłuszny Ewa	✓		
12.	Prymon Józef	✓		
13.	Romaniuk Grzegorz	niedbecny		
14.	Wilk Emil	✓		
15.	Wilk Lucjan	✓		
16.	Wojdyło Henryk	✓		
17.	Wojnas Barbara	✓		
18.	Wyka Grażyna	✓		
19.	Zawada Maria	✓		

W głosowaniu brało udział¹⁴..... radnych

za¹⁴..... przeciw⁰..... wstrzymało się⁰.....

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Mieczysław Burek

**Powiatowy Program
Ochrony Zdrowia Psychicznego
na lata 2019 - 2022**

Kolbuszowa 2019 r.

SPIS TREŚCI

1.WPROWADZENIE	3
2.PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU.....	4
3.OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	4
4.DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM	5
5.OPIS PROGRAMU.....	14
5.1.Cel główny programu.	14
5.2.Cele szczegółowe programu.....	14
5.3.Realizacja działań w ramach programu.....	14
5.4.Podmioty uczestniczące.....	15
5.5.Źródła finansowania.	16
5.6.Ewaluacja i monitoring.....	16
6.PODSUMOWANIE	16

1. WPROWADZENIE

Samorządy województw, powiatów i gmin znalazły się w gronie podmiotów realizujących Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Nowe obowiązki z tym związane określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878) ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

1. promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym;
2. zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym;
3. kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 3 pkt 1 w/w ustawy odnoszą się do osób:

1. chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne),
2. niepełnosprawnych intelektualnie,
3. wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoby te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Uchwałą nr 207/1120/2018 Zarządu Powiatu w Kolbuszowej z dnia 26 września 2018 r. powołany został Powiatowy Zespół Koordynujący realizację Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019 – 2022 na terenie Powiatu Kolbuszowskiego.

Do zadań Zespołu Koordynującego należy:

1. opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego z uwzględnieniem potrzeb ludności powiatu kolbuszowskiego w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej,
2. realizacja, koordynowanie i monitorowanie Programu.

Program określa kierunki działań Powiatu Kolbuszowskiego w zakresie profilaktyki i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, organizacji opieki zdrowotnej oraz ograniczenia występowania zagrożeń dla zdrowia psychicznego na lata 2019-2022.

Program skupia się na działaniach dotyczących poprawy jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich.

2. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 995 ze zm.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1878),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510 ze zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511 ze zm.).

3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat Kolbuszowski leży w północno-zachodniej części województwa podkarpackiego. Swym zasięgiem obejmuje znaczną część Płaskowyżu Kolbuszowskiego. Ogólna powierzchnia powiatu wynosi 77 306 ha. Od północy sąsiaduje z powiatem tarnobrzeskim i stalowowolskim, od wschodu z niżańskim i rzeszowskim, od południa z rzeszowskim i ropczycko-sędziszowskim, a od zachodu z mieleckim. W skład powiatu kolbuszowskiego wchodzi pięć gmin wiejskich są to: Cmolas, Majdan Królewski, Niwiska, Dzikowiec i Raniżów oraz jedna miejsko-wiejska: Kolbuszowa. Miasto Kolbuszowa jest siedzibą władz Powiatu Kolbuszowskiego.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Powiat Kolbuszowski zamieszkiwało 62 401 osób, w tym 31 310 kobiet i 31 091 mężczyzn. Ponad połowa, bo aż 64,1% mieszkańców jest w wieku

produkcyjnym, 18,3% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym, 17,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Według statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Kolbuszowej, na terenie powiatu zarejestrowanych było 2324 osoby bezrobotne, a w tym 1203 kobiety, które stanowiły 51,8% ogółu bezrobotnych.

4. DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

Z informacji uzyskanych z **Narodowego Funduszu Zdrowia** wynika, że z terenu powiatu kolbuszowskiego opieką psychiatryczną i leczeniem uzależnień objęto następującą liczbę osób:

Rok sprawozdawczy	Dzieci	Dorośli	Ogółem bez uwzględniania pełnoletniości
2015	170	2161	2325
2016	161	2122	2277
2017	153	2101	2250

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kolbuszowej również świadczy pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi, pomimo braku lekarza psychiatry. Udzielana jest ona przez lekarzy POZ i dyżurujących w Izbie Przyjęć.

Rok	2015	2016	2017
Ilość pacjentów z zaburzeniami psychicznymi, którym udzielono pomocy w ramach izby przyjęć	44	17	38
Ilość osób skierowanych interwencyjnie do szpitali psychiatrycznych	22	6	11

ANIMA Centrum Psychiatrii w Kolbuszowej świadczy usługi osobom potrzebującym pomocy psychiatrycznej, psychologicznej i psychoterapeutycznej. Cel ten realizowany jest poprzez wizyty lekarskie, porady psychologiczne, psychoterapię indywidualną i grupową, opiekę dzienną psychiatryczną w oddziale psychiatrycznym, leczenie, poradnictwo, wizyty domowe u pacjenta.

W ramach Centrum Psychiatrii ANIMA funkcjonują:

- oddział dzienny psychiatryczny,
- poradnia leczenia uzależnień i współuzależnienia,
- poradnia zdrowia psychicznego,
- poradnia zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży do czerwca 2018 r.,
- zespół leczenia środowiskowego.

W oddziale dziennym psychiatrycznym można skorzystać z profesjonalnej pomocy w zakresie leczenia i psychoterapii szeroko rozumianych zaburzeń psychicznych.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kolbuszowej jest jednostką, której głównym celem działania jest pomoc osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu kolbuszowskiego. Wydaje orzeczenia o niepełnosprawności i o stopniu

niepełnosprawności, karty parkingowe oraz legitymacje osoby niepełnosprawnej. Do jego zadań należy również informowanie zainteresowanych o możliwości uzyskania konkretnych uprawnień wynikających z posiadania orzeczenia.

Z informacji uzyskanych z PZO wynika, że w danym roku wydano następującą ilość orzeczeń:

Rok	2015	2016	2017
Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności po 16 r. ż	1 732	1558	1457
02-P czyli z powodu chorób psychicznych	137	142	117
Orzeczenia o niepełnosprawności przed 16 r. ż	167	147	138
02-P czyli z powodu chorób psychicznych	4	5	4

Realna liczba osób niepełnosprawnych jest wyższa, biorąc pod uwagę, że każdy dokument wydawany jest na określony termin. Ponadto o statusie osoby niepełnosprawnej decydują inne instytucje tj. ZUS i KRUS.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej realizuje zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz udzielanie specjalistycznego poradnictwa (terapeutycznego, prawnego, socjalnego rodzinnego i psychologicznego). Ośrodek Interwencji Kryzysowej udziela bezpiecznego schronienia na okres do 3- miesięcy oraz specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzinom w różnorodnych sytuacjach kryzysowych, a w szczególności w sytuacjach związanych z doznawaniem przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy mają również możliwość udziału w grupie wsparcia. PCPR realizuje także oddziaływania korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W ramach OIK od 2016 roku funkcjonuje również grupa wsparcia dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi licząca 16 osób. Cały czas świadczone jest poradnictwo i wsparcie dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi (szczególnie dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością intelektualną oraz dla osób uzależnionych i współuzależnionych).

Rok	2015	2016	2017
Ilość osób korzystających ze wsparcia i pomocy w ramach OIK	160	173	162
Ilość rodzin z osobami z zaburzeniami psychicznymi (problem uzależnienia, współuzależnienia, zaburzenia emocjonalne, zachowania, niepełnosprawność intelektualna, depresja, choroby psychiczne) objętych pomocą i/lub wsparciem	53	57	54
Ilość osób w grupie wsparcia dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi	-	16	16

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zaangażowane jest także w realizację projektów z innych obszarów, w ramach dofinansowania z funduszy zewnętrznych, które znacząco wpływają na profilaktykę przemocy i uzależnień w rodzinie.

W ostatnich latach zrealizowano następujące projekty:

1. „Program aktywizacji społecznej w powiecie kolbuszowskim” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Łącznie w projekcie wzięło udział 91 osób, w tym 63 osoby niepełnosprawne. Wśród uczestników projektu były osoby niepełnosprawne oraz borykające się z problemami opiekuńczo - wychowawczymi lub będące w kryzysie. W ramach tego programu realizowano nowoczesną metodę pracy z rodzinami - Konferencję Grupy Rodzinnej.
2. „Rozumiem, akceptuję, wspieram” w ramach programu „Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Celem projektu było przede wszystkim wsparcie dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi, ich aktywizacja i integracja społeczna oraz zwiększenie różnorodności i poprawa jakości usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Poprzez działania projektowe rozszerzono dotychczasową ofertę oparcia społecznego w środowisku lokalnym dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin poprzez utworzenie Punktu Wsparcia dla członków rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi z dyżurami pracownika socjalnego, terapeuty, psychologa i prawnika osób. W ramach powyższego projektu utworzono grupę wsparcia dla członków rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi, w której uczestnicy uzyskali zrozumienie i wsparcie w bieżących problemach wynikających z życia z osobą niepełnosprawną z zaburzeniami psychicznymi. W ramach projektu zorganizowano akcję informacyjno –promocyjną służącą otwarciu środowisk lokalnych na problemy i potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi.
3. Projekt „Wsparcie dla rodzin zastępczych i ich wychowanków z Powiatu Kolbuszowskiego” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego. Działaniami i wsparciem projektowym objęci zostali rodzice zastępczy i wychowankowie rodzinnej pieczy zastępczej. Realizacja projektu w znaczący sposób przyczyniła się do poprawy funkcjonowania rodzin zastępczych na terenie powiatu, a w szczególności wpłynęła na zwiększenie umiejętności wzajemnej komunikacji rodziców i dzieci bez przemocy czy agresji.
4. Projekt „Akademia PoMocy” współfinansowany ze środków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Osłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Wsparciem w ramach projektu objęci byli mieszkańcy powiatu kolbuszowskiego, zagrożeni i doznający przemocy w rodzinie. W ramach projektu od maja 2018 roku uruchomiony został Punkt Konsultacyjny z dyżurami specjalistów w tym psychologa, prawnika, terapeuty oraz specjalisty pracy socjalnej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej realizuje również zadania związane z pomocą i wsparciem dla osób niepełnosprawnych współfinansowane

z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych , które polegają na :

- dofinansowaniu zakupu sprzętu rehabilitacyjnego,
- dofinansowaniu zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- dofinansowaniu wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne,
- dofinansowaniu do likwidacji barier architektonicznych,
- dofinansowaniu do likwidacji barier technicznych,
- dofinansowaniu do likwidacji barier komunikacyjnych.

Dodatkowo na terenie powiatu kolbuszowskiego działa Powiatowa Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego, która nieodpłatnie udostępnia osobom niepełnosprawnym z terenu powiatu swój sprzęt rehabilitacyjny i urządzenia pomocnicze oraz pomaga w doborze i dopasowaniu przedmiotów stosownie do potrzeb, a dodatkowo czuwa nad naprawami, konserwacją i serwisem udostępnianych urządzeń. Wypożyczalnia oferuje też dowóz sprzętu do miejsca zamieszkania osoby potrzebującej.

Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej co roku organizuje staże w ramach środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Tutejszy Urząd realizuje programy w ramach środków Funduszu Pracy, programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach, których osoby bezrobotne zarejestrowane w tut. urzędzie mają równy dostęp do wszystkich form wsparcia tj.: pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych, udziału w aktywnych formach zatrudnienia (staż, prace interwencyjne, roboty publiczne, refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej).

Na terenie powiatu kolbuszowskiego działają następujące zakłady pracy chronionej:

1. ORLEN PALIWA Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Widełka 869, 36-147 Widełka,
2. Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego "ORZECH" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Ul. Rzeszowska 7, 36-100 Kolbuszowa,
3. Zakład Obróbki Kamienia Budowlanego Kazimierz Rogala, Przyłęk 3A, 36- 107 Przyłęk.

Rok	2015	2016	2017
Ilość osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP	176	142	132
Ilość osób bezrobotnych z zaburzeniami psychicznymi (problem uzależnienia, współuzależnienia, zaburzenia emocjonalne, zachowania, niepełnosprawność intelektualna, depresja, choroby psychiczne) zarejestrowanych w PUP	15	10	16

Na terenie powiatu funkcjonuje **Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kolbuszowej**. Jest to placówka oświatowa przyjmującą dzieci i młodzież od urodzenia do zakończenia nauki w szkole średniej. Aktualnie zatrudnionych jest tu 11 pracowników pedagogicznych (5 psychologów, 4 pedagogów, dwóch logopedów, doradca zawodowy).

Do zadań poradni należy:

1. diagnozowanie dzieci i młodzieży;

2. udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
3. realizowanie zadań profilaktycznych oraz wspierających wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówki, w tym wspieranie nauczycieli w rozwiązywaniu problemów dydaktycznych i wychowawczych;
4. organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Diagnozowanie dzieci i młodzieży jest prowadzone w szczególności w celu określenia indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz indywidualnych możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży, wyjaśnienia mechanizmów ich funkcjonowania w odniesieniu do zgłaszanego problemu oraz wskazania sposobu rozwiązania tego problemu.

Efektom diagnozowania dzieci i młodzieży jest w szczególności:

1. wydanie opinii;
2. wydanie orzeczenia o potrzebie: kształcenia specjalnego, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży;
3. objęcie dzieci i młodzieży albo dzieci i młodzieży oraz rodziców bezpośrednią pomocą psychologiczno-pedagogiczną;
4. wspomaganie nauczycieli w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą oraz rodzicami.

Swoje działania poradnia wykonuje poprzez:

- badania diagnostyczne,
- różnorodne formy terapii m.in.: psychologiczna, pedagogiczna, ogólnorozwojowa, pedagogiczna, logopedyczna, neurologopedyczna, biofeedback, zajęcia z zakresu WWRDz, terapia osób z autyzmem, terapia zabawą,
- doradztwo zawodowe,
- szkolenia dla nauczycieli,
- prelekcje, konsultacje oraz warsztaty dla rodziców,
- interwencje w środowisku,
- zajęcia warsztatowe na terenie szkół,
- zajęcia grupowe na terenie poradni,
- działalność profilaktyczną,
- mediacje.

Poniższa tabela zawiera dane statystyczne dotyczące ilości dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin objętych pomocą przez poradnię:

ROK	2015/16	2016/17	2017/18
Ilość dzieci przyjętych ogółem	1665	1460	1643
Ilość wydanych orzeczeń o kształceniu specjalnym	139	130	103
Ilość prowadzonych terapii dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi (np. terapia psychologiczna, zaburzenia lękowe, nerwicowe, adaptacyjne, fobie szkolne, natręctwa, samookaleczenia, WWRD)	134	123	149

Widoczny jest wzrost ilości osób wymagających objęcia wsparciem psychologicznym. Spadła ilość wydawanych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Wynika to ze zmiany przepisów prawa oświatowego, wprowadzenia przepisów przejściowych, które wydłużyły czas trwania orzeczeń wydawanych na okres I etapu edukacyjnego. Osoby posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego na terenie szkoły mają prowadzone zajęcia rewalidacyjne oraz są objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną dostosowaną do ich indywidualnych potrzeb i możliwości, dzięki czemu minimalizowane są nieprawidłowości rozwojowe, rodzice uzyskują porady i wskazówki do pracy z dzieckiem. Uczniowie niepełnosprawni intelektualnie, mający problem z realizacją obowiązku szkolnego w szkole ogólnodostępnej mają możliwość kontynuowania nauki w Zespole Szkół Specjalnych w Kolbuszowej Dolnej lub Ośrodku Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym w Korczowiskach.

Zespół Szkół Specjalnych w Kolbuszowej Dolnej składa się ze szkoły podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej przysposabiającej do pracy. Szkoła przeznaczona jest dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Ośrodek Rewalidacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy w Korczowiskach jest specjalistyczną wielofunkcyjną placówką, której głównym celem jest edukacja poprzez prowadzenia rewalidacji, zajęć edukacyjno terapeutycznych i specjalistycznych m. in. rehabilitacja, muzykoterapia, światłoterapia i terapie: neurologopedyczna, tyflopedagogiczna, psychologiczna, zajęciowa, stymulacja polisensoryczna, kynoterapia, hipoterapia.

W roku 2016 objął pomocą czworo dzieci, a w 2017 ośmioro dzieci.

Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko - Gminny w Kolbuszowej prowadzi **Świetlicę Profilaktyczno-Wychowawczą**. Jest to placówką wsparcia dziennego typu opiekuńczego z elementami placówki specjalistycznej.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Kolbuszowej realizuje liczne programy profilaktyczne prowadzone przez Oświatę Zdrowotną i Promocję Zdrowia adresowane do dzieci, młodzieży oraz ich rodziców.

Programy Edukacji Antytytoniowej:

1. Czyste powietrze wokół nas – program skierowany do dzieci przedszkolnych oraz ich rodziców.

Cel: Wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.

Rok szkolny: 2015/2016 liczba placówek uczestnicząca – 13, liczba dzieci objętych działaniami – 368, liczba rodziców -246.

Rok szkolny: 2016/2017 liczba placówek uczestnicząca – 14, liczba dzieci objętych działaniami – 384, liczba rodziców -170.

Rok szkolny: 2017/2018 liczba placówek uczestnicząca – 8, liczba dzieci objętych działaniami – 255, liczba rodziców -225.

2. Nie pal przy mnie proszę – program skierowany do dzieci klas III szkoły podstawowej oraz ich rodziców.

Cel: Wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach w których inne osoby palą przy nich papierosy.

Rok szkolny: 2015/2016 liczba placówek uczestnicząca – 11, liczba dzieci objętych działaniami – 352, liczba rodziców – 83.

Rok szkolny: 2016/2017 liczba placówek uczestnicząca – 22, liczba dzieci objętych działaniami – 613, liczba rodziców –557.

Rok szkolny: 2017/2018 liczba placówek uczestnicząca – 8, liczba dzieci objętych działaniami – 222, liczba rodziców – 178.

3. Znajdź właściwe rozwiązanie – program skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców.

Cel: Wykształcenie u młodzieży świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby stosują środki uzależniające szkodliwe dla ich zdrowia.

Rok szkolny: 2015/2016 liczba placówek uczestnicząca – 12, liczba dzieci objętych działaniami – 1099, liczba rodziców – 605.

Rok szkolny: 2016/2017 liczba placówek uczestnicząca – 10, liczba dzieci objętych działaniami – 767, liczba rodziców – 413.

Rok szkolny: 2017/2018 liczba placówek uczestnicząca – 8, liczba dzieci objętych działaniami – 707, liczba rodziców – 360.

4. Bieg po zdrowie – program skierowany do uczniów klas IV szkoły podstawowej i ich rodziców.

Cel: Opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzież oraz pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.

Rok szkolny: 2016/2017 liczba placówek uczestnicząca – 5, liczba dzieci objętych działaniami – 87, liczba rodziców -87.

Rok szkolny: 2017/2018 liczba placówek uczestnicząca – 12, liczba dzieci objętych działaniami – 306, liczba rodziców – 245.

5. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość” – skierowany do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz rodziców

Cel: Skuteczne dostarczenie uczestnikom wiedzy pomocnej w kształtowaniu zdrowego stylu życia, zwiększenie ich dystansu do używania substancji psychoaktywnych.

Rok szkolny: 2015/2016 liczba placówek uczestnicząca – 3, liczba dzieci objętych działaniami – 182, liczba rodziców – 83.

Rok szkolny: 2016/2017 liczba placówek uczestnicząca – 3, liczba dzieci objętych działaniami – 139, liczba rodziców – 67.

Rok szkolny: 2017/2018 liczba placówek uczestnicząca – 3, liczba dzieci objętych działaniami – 342, liczba rodziców – 160.

Z informacji uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu kolbuszowskiego szacunkowa liczba osób niepełnosprawnych ogółem, z wyróżnieniem osób dotkniętych chorobami psychicznymi, korzystających ze stałych form pomocy społecznej, z rozgraniczeniem na lata 2015 - 2017 kształtuje się następująco:

Osoby niepełnosprawne korzystające z pomocy OPS z terenu Powiatu Kolbuszowskiego			
Rok	Liczba osób niepełnosprawnych ogółem	W tym liczba osób z zaburzeniami psychicznymi	Ilość rodzin z osobami z zaburzeniami psychicznymi
MiGOPS w Kolbuszowej			
2015	354	120	116
2016	341	118	108
2017	329	114	107
OPS w Majdanie Królewskim			
2015	404	-	39
2016	401	-	38
2017	393	-	39
GOPS w Niwiskach			
2015	117	23	23
2016	116	21	21
2017	94	18	18
GOPS w Dzikowcu			
2015	55	29	8
2016	63	36	15
2017	59	34	13
GOPS w Cmolasie			
2015	226	116	44
2016	215	115	46
2017	202	116	47
GOPS w Raniżowie			
2015	158	37	34
2016	167	38	36
2017	157	36	34

W ramach pomocy osobom niepełnosprawnym, w zależności od potrzeb środki pomocy społecznej podejmują różnorodne działania:

- świadczą poradnictwo socjalne,

- motywują do leczenia,
- kierują do lekarzy specjalistów, ŚDŚ, WTZ,
- udzielają pomocy rzeczowej i materialnej,
- przydzielają usługi specjalistyczne lub opiekuńcze,
- przyznają pomoc w postaci dożywiania.

Dzięki powyższym przyczyniają się do lepszego funkcjonowania społecznego emocjonalnego, materialnego osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi.

Osoby, które mają problem z samodzielnym funkcjonowaniem, wymagają więcej specjalistycznego wsparcia. Możliwość pobytu oferują im DPS, ŚDŚ, WTZ, domy seniora, ZOL. Na terenie powiatu znajduje się ogółem 8 placówek tego typu.

Dom Pomocy Społecznej CARITAS w Cmolasie przedstawił następujące statystyki dotyczące pensjonariuszy.

Rok	Ilość mieszkańców DPS ogółem	Ilość osób z zaburzeniami psychicznymi
2015	75	28
2016	90	35
2017	98	28

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Niwiskach oferuje pomoc osobom starszym w tym z zaburzeniami psychicznymi w formie opieki, zajęć ruchowych i aktywizujących.

Rok	Ilość uczestników dziennego domu ogółem	Ilość osób z zaburzeniami psychicznymi
2015	0	0
2016	15	1
2017	19	1

Na terenie powiatu działają **Warsztaty Terapii Zajęciowej CARITAS w Kolbuszowej** – jest to placówka dziennego pobytu dla osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Uczestnicy warsztatów przygotowani są do jak największej samodzielności w życiu codziennym, jak również do nauki prostych czynności zawodowych. Osoby z zaburzeniami psychicznymi mają również zapewnione wsparcie ze strony kadry placówki w zakresie rejestrowania w poradniach specjalistycznych, udzielanie pomocy prawnej, opiekę psychologiczną.

Liczba uczestników WTZ CARITAS w Kolbuszowej z filią w Cmolasie przedstawia się następująco:

Rok	Ilość uczestników WTZ ogółem	Ilość uczestników z zaburzeniami psychicznymi
2015	35	13
2016	55	24
2017	55	19

Na terenie Powiatu Kolbuszowskiego funkcjonują trzy Środowiskowe Domy Samopomocy. Ich głównym celem jest integrowanie uczestników ze środowiskiem lokalnym

poprzez oddziaływanie terapeutyczno – aktywizujące z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości. Te działania mają zapewnić uczestnikom powrót do pełnienia przez nich ról społecznych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Raniżowskiej		
Rok	Ilość osób uczestników ogółem	w tym z zaburzeniami psychicznymi
2015	47	20
2016	44	17
2017	47	18
Środowiskowy Dom Samopomocy w Spiach		
2015	39	14
2016	39	14
2017	39	14
Środowiskowy Dom Samopomocy w Kolbuszowej		
2015 – 2017	brak danych	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z poszczególnych instytucji funkcjonujących na terenie Powiatu Kolbuszowskiego.

5. OPIS PROGRAMU

5.1. Cel główny programu.

Celem głównym programu jest zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

5.2. Cele szczegółowe programu.

Cele szczegółowe programu:

- 1) Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia wpływających korzystnie na zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- 2) Edukacja mieszkańców powiatu dotycząca profilaktyki zdrowia psychicznego;
- 3) Koordynacja różnych form opieki i pomocy;
- 4) Rehabilitacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 5) Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej;
- 7) Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.

5.3. Realizacja działań w ramach programu.

Realizacja działań w ramach programu:

- 1) Upowszechnianie informacji na temat zaburzeń psychicznych – organizowanie kampanii społecznych, artykuły lub audycje w lokalnych mediach;

- 2) Podejmowanie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- 3) Realizacja działań w zakresie organizacji i wspierania lokalnych imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych;
- 4) Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi osłony socjalnej;
- 5) Dalsze prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej, porady prawne, psycholog;
- 6) Prowadzenie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi kampanii informacyjnej dotyczącej zróżnicowanych form aktywizacji zawodowej w celu zwiększenia ich aktywności na rynku pracy;
- 7) Informowanie przez pracowników służb zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi o możliwościach skorzystania z usług i instrumentów rynku pracy w celu aktywizacji zawodowej;
- 8) Aktywizowanie przez pracowników służb społecznych zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi do korzystania z poradnictwa zawodowego;
- 9) Promowanie zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 10) Podjęcie działań mających na celu stworzenie centrum zdrowia psychicznego;
- 11) Wspieranie samopomocowych inicjatyw osób z zaburzeniami psychicznymi oraz organizacji pozarządowych, służących rozwojowi form wsparcia społecznego;
- 12) Prowadzenie zajęć profilaktycznych przeciwdziałających wystąpieniu zaburzeń psychicznych.

5.4. Podmioty uczestniczące.

Podmioty uczestniczące:

- 1) Starostwo Powiatowe w Kolbuszowej;
- 2) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kolbuszowej, w tym Ośrodek Interwencji Kryzysowej;
- 3) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kolbuszowej;
- 4) Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Kolbuszowej;
- 5) Powiatowy Urząd Pracy w Kolbuszowej;
- 6) Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności;
- 7) Zespół Szkół Specjalnych w Kolbuszowej;
- 8) ANIMA Kolbuszowa;
- 9) Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Rzeszowskiej w Kolbuszowej;
- 10) Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolbuszowej;
- 11) Ośrodek Pomocy Społecznej w Majdanie Królewskim;
- 12) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Cmolasie;
- 13) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dzikowcu;
- 14) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Niwiskach;
- 15) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raniżowie
- 16) Środowiskowy Dom Samopomocy w Woli Raniżowskiej;
- 17) Środowiskowy Dom Samopomocy w Kolbuszowej;
- 18) Środowiskowy Dom Samopomocy w Spiach;

- 19) Dzienny Dom Senior+ w Hucie Przedborskiej;
- 20) Dzienny Dom „Senior- Wigor” w Niwiskach;
- 21) Ośrodek Rewalidacyjno- Edukacyjno- Wychowawczy w Korczowiskach;
- 22) Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko – Gminny w Kolbuszowej.

5.5. Źródła finansowania.

Źródła finansowania:

- 1) Własne Powiatu Kolbuszowskiego;
- 2) Własne realizatorów Programu;
- 3) Narodowy Fundusz Zdrowia;
- 4) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 5) Fundusz Pracy;
- 6) Środki zewnętrzne, w tym: unijne
- 7) Inne.

5.6. Ewaluacja i monitoring.

Podmioty realizujące Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019 – 2022 powinny sporządzić w terminie do końca marca sprawozdania za rok poprzedni z realizacji Programu i przesłać do Starostwa Powiatowego w Kolbuszowej w wersji elektronicznej i papierowej.

Wskaźniki monitoringu:

Liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych, liczba osób korzystających z różnych form pomocy.

6. PODSUMOWANIE

Nadrzędnym celem, zawartym w programie, jest przestrzeganie praw osób z zaburzeniami psychicznymi oraz stworzenie optymalnych warunków do kompleksowej rehabilitacji. Ogólne przesłanie niniejszego programu stanowi dążenie do sytuacji w której osoba z zaburzeniami psychicznymi z powiatu kolbuszowskiego będzie czuła się pełnoprawnym członkiem społeczeństwa. W tym celu będą realizowane zadania ujęte w programie. Zakładamy, że Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2019-2022 przyczyni się do:

- zwiększenia dostępności do różnych form pomocy i opieki psychiatrycznej,
- zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wzrostu poziomu wiedzy dotyczącej zdrowia psychicznego oraz sposobów zminimalizowania czynników ryzyka,
- wczesnego wykrywania i leczenia chorób psychicznych.